

HE 146/2024 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain muuttamisesta

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

15.11.2024

Jari Murto

työ- ja sosiaaioikeuden apulaisprofessori

Helsingin yliopisto

Lähtökohta

1. Sovittelijainstituutio osana työehtosopimusjärjestelmän toimintaa?
2. Sovittelijan rooli yksittäisten työriitojen sovittelun sijaan laajempaan, työmarkkinoiden palkanmuodostuksen kansantaloudellisena valvojana?

Kansantaloudellinen palkkakoordinaatio

- Toteutettu jo Tupo-sopimuksin
- Tunnusomaista Suomen kaltaiselle kansantaloudelle

Työmarkkinoiden yleinen linja

1. Tupo-aikana Tupo-sopimuksissa ehto sopimuksen kattavuudesta
 - keino palkkakoordinaation toteuttamiseksi
 2. Yleisen linjan ajallisen ulottuvuuden problematiikka
 - Työehtosopimusmääräysten monimuotoistuminen ja tes-neuvotteluiden eriaikaistuminen
- Yleisen linjan painottamisen sijaan kansantaloudellinen palkkakoordinaatio tulisi perustaa vahvemmin kansantaloudellisiin ja toimialakohtaisiin suureisiin

Neutraalin ja luottevan tiedon tuottaminen osaksi sovittelua

1. Miten turvataan riittävän kattava ja luotettava tiedonsaanti sekä tiedosta tehtävien analyysien neutraalisuus ja luotettavuus osana sovitteluprosessia?
2. Parantaisi osapuolten luottamusta sovittelijan toimintaan ja edesauttaisi työehtosopimusneuvotteluja
3. Mallia Tulopoliittisen selvitystoimikunnan tai Ruotsin Medlingsinstitutetin toiminnasta.

Ala- ja tehtäväkohtaisten erityistarpeiden tarkentaminen

1. Yleisen linjan huomioon ottaminen ei estäisi sovittelijaa ottamasta huomioon ala- ja tehtäväkohtaisia erityispiirteitä sovittelijan harkitsemalla tavalla
2. Olisi tarkoituksenmukaista tarkentaa, milloin ja millaisissa rajoissa ala- ja tehtäväkohtaisten erityispiirteiden huomioon ottaminen olisi tulevaisuudessa mahdollista.